

نرخ بیکاری در چه رشته‌هایی بالاست؟

با نگاهی به نرخ ۱۵،۶ درصدی بیکاری در بین فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و فاصله معنادار آن با نرخ ۱۰،۷ درصدی نرخ بیکاری کل جامعه، مهمترین سوالی که به ذهن می‌رسد این است که فارغ‌التحصیلان چه رشته‌هایی بیشترین درصد بیکاران جامعه را تشکیل می‌دهند و برطرف‌دارترین رشته‌ها در بین جوانان چه رشته‌هایی هستند؟

براساس مطالعات سازمان همیاری اشتغال دانش‌آموختگان جهاد دانشگاهی نرخ بیکاری در بین دانش‌آموختگان در سال ۹۲ رقمی حدود ۱۵،۶ اعلام شده است این در حالی است که نرخ بیکاری در سال گذشته ۱۰،۵ درصد اعلام شده و در بهار امسال نیز با رشد ۰،۲ دهم درصدی به رقم ۱۰،۷ درصد رسیده است. فاصله پنج درصدی نرخ بیکاری دانش‌آموختگان با نرخ بیکاری کل نشان دهنده افزایش نامتوازن تحصیلات عالی و اشتغال در کشور است .

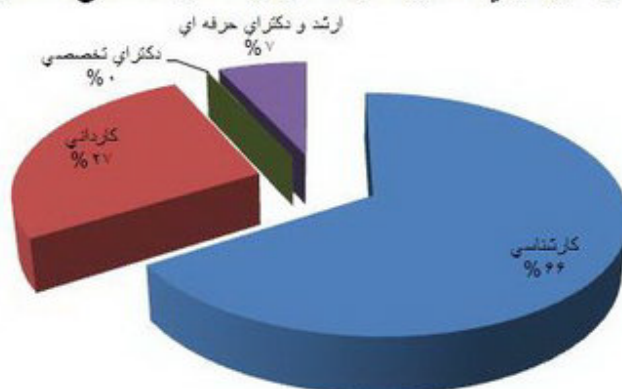
براساس سرشماری سال ۹۰ بیش از ۹۲ درصد جمعیت کشور با سواد هستند و با توجه به روند پرشتاب تحصیلات عالی در چند سال اخیر، بیش از ۱۸ درصد جمعیت کشور دارای تحصیلات عالی و حوزوی هستند. با ادامه این روند پیش‌بینی‌ها حاکی از افزایش سطح تحصیلات عمومی مردم دارد که این مسئله مستلزم افزایش متناسب فرصت‌های شغلی است، موضوعی که هم اکنون به یکی از دغدغه‌های مهم سیاستگذاران کشور تبدیل شده است .

تا سال ۱۴۰۰ باید ۲۹ میلیون فرصت شغلی در ایران ایجاد شود

طبق مطالعات سازمان همیاری اشتغال دانش‌آموختگان جهاد دانشگاهی، جمعیت فعال کشور تا سال ۱۴۰۰ به ۶۱ میلیون نفر خواهد رسید و به عبارتی دیگر ۵،۲ درصد رشد خواهد داشت، در نتیجه باید سطح اشتغال نیز از رشدی ۵،۲ درصد در سال برخوردار باشد تا وضعیت فعلی حفظ شود. به بیان دیگر تا سال ۱۴۰۰ باید ۲۹ میلیون فرصت شغلی در ایران ایجاد شود .

اما نکته‌ای که در این میان مغفول مانده، نبود تناسب میان تعداد فرصت‌های شغلی تخصصی ایجادشده در جامعه و شمار دانش‌آموختگان است. با استناد به نتایج آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۹۰ مرکز آمار ایران، مجموعاً حدود ۷۶۸ هزار فارغ‌التحصیل دانشگاهی بیکار در کشور وجود دارد که از این تعداد ۲۰۷ هزار و ۳۱۰ نفر دارای مدرک فوق دیپلم، ۵۰۵ هزار و ۱۰ نفر دارای مدرک لیسانس، ۵۲ هزار و ۱۶۹ نفر فوق‌لیسانس و دکترای حرفه‌ای و ۳۳۸۸ نفر نیز دارای مدرک دکترای تخصصی هستند .

وضعیت بیکاری دانش آموختگان به تفکیک مقاطع تحصیلی

Plot Area

وضعیت دانش آموختگان بیکار به تفکیک مقاطع تحصیلی

بیشترین جمعیت دانش آموختگان بیکار، فارغ التحصیلان چه رشته هایی هستند؟

مطابق تحقیقات سازمان همیاری اشتغال دانش آموختگان بیشترین تعداد بیکاران در رشته های مهندسی، ساخت و تولید با ۲۵۱ هزار و ۴۰۲ نفر وجود دارد و پس از آن نیز ۲۲۲ هزار و ۱۱۲ نفر در رشته های علوم اجتماعی، بازرگانی و حقوق قرار دارند .

از مجموع بیش از ۷۶۸ هزار نفر بیکار فارغ التحصیل دانشگاهی، ۳۶۳ هزار و ۷۴۰ نفر مرد و ۴۰۴ هزار و ۳۱۱ نفر نیز زن است که بالاترین تعداد مردان بیکار در رشته مهندسی، ساخت و تولید با ۱۷۸ هزار و ۴۶۱ نفر است و بیشترین تعداد زنان بیکار نیز با ۱۳۴ هزار و ۷۹۱ نفر در رشته علوم اجتماعی، بازرگانی و حقوق تحصیل کرده اند .

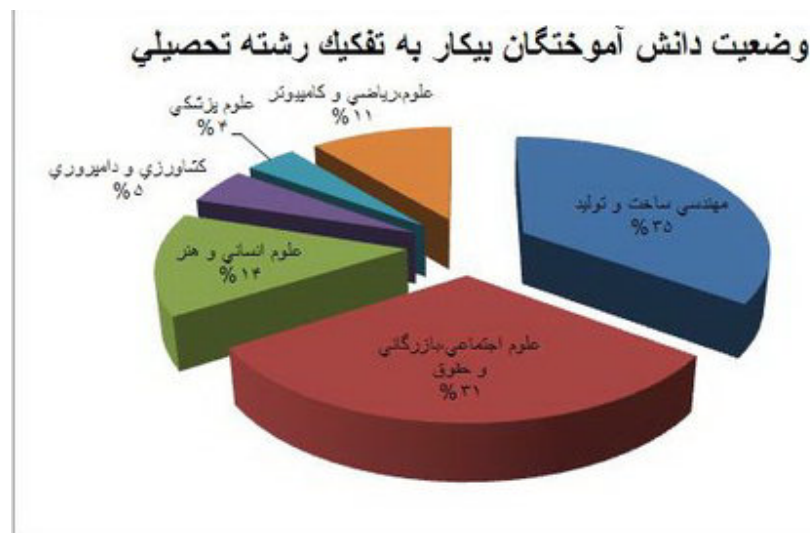
مجموعاً ۱۰۰ هزار و ۹۱۲ نفر مرد و زن در رشته های علوم انسانی و هنر و ۷۶ هزار و ۱۹۱ نفر نیز در علوم، ریاضی و کامپیوتر بیکار هستند ..

۲۸ هزار و ۴۳۸ نفر در رشته های کشاورزی و دامپزشکی، ۲۵ هزار و ۹۹۷ نفر در رشته های بهداشت و رفاه (بهبذیستی) و ۱۷ هزار و ۴۰۷ نفر در رشته خدمات بیکار هستند. از کل ۷۶۸ هزار بیکار فارغ التحصیل دانشگاه کشور ۱۳ هزار و ۴۵ نفر رشته تحصیلی خود را اظهار نکرده اند .

مطابق این مطالعات نرخ بیکاری در بین ۲۳ رشته اصلی دانشگاهی به شرح ذیل است :

نرخ بیکاری	گروه تحصیلی
۴۱،۶	صنعت و فراوری
۳۰،۴	علوم کامپیوتر
۳۰،۳	روزنامه نگاری و اطلاع رسانی
۲۶،۶	علوم حیاتی
۲۶،۴	هنر
۲۵،۴	حقوق
۲۵	علوم فیزیکی
۲۴،۸	کشاورزی و شیلات
۲۲،۲	صنعت و فناوری
۲۱،۱	معماری و ساختمان سازی
۲۰	خدمات شخصی
۲۰،۴	علوم رفتاری و اجتماعی
۲۰،۳	بازرگانی و علوم اداری
۲۰،۲	دامپزشکی
۱۹،۸	خدمات بهداشتی
۱۹،۵	خدمات محیط زیست
۱۹	ریاضیات و آمار
۱۵،۲	علوم انسانی
۸،۹	خدمات امنیتی
۸	بهداشت
۷،۷	تربیت معلم
۳،۹	خدمات حمل و نقل

از ۵۲ هزار و ۱۶۹ نفر بیکار فوق لیسانس و دکترای حرفه‌ای، ۱۱ هزار و ۸۸۶ نفر در رشته‌های علوم اجتماعی، بازرگانی و حقوق تحصیل کرده‌اند و ۱۲ هزار و ۳۵۳ نفر نیز دارای مدرک رشته‌های مهندسی، تولید و ساخت هستند. ۹۶۰۷ نفر در رشته علوم، ریاضی و کامپیوتر و ۶۷۸۱ نفر نیز در رشته علوم انسانی و هنر بوده‌اند. سهم سایر رشته‌ها از موارد یاد شده کمتر بوده است .

وضعیت دانش آموختگان بیکار به تفکیک رشته های تحصیلی

آمار نرخ بیکاری فارغ التحصیلان نشانگر مشکلات ساختاری در بازار کار کشور و نامتناسب بودن سامانه برنامه ریزی در نظام آموزش عالی با نیاز های بازار کار را به اثبات می رساند .

به اعتقاد کارشناسان ،بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی با تحصیلات آکادمیک و دانش تئوریک بالا ولی سطح مهارت و تخصص پایین ،نشانگر این واقعیت است که بازار کار کشور بسیار هوشمند عمل می کند و به تخصص نیروی کار بیش از مدرک آنها اهمیت می دهد در حالی که آمار نرخ بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی بالاست ،فارغ التحصیلان مراکز مهارت آموزی با کمترین نرخ بیکاری مواجه هستند .

پژرفدارترین رشته های دانشگاهی کدامند ؟

از سوی دیگر نوع نگرش و گرایش جوانان به برخی رشته ها نیز می تواند در این زمینه موثر و قابل توجه باشد به گونه ای که در حال حاضر حدود ۸۰ درصد دانشجویان در ۲۰ رشته اصلی تحصیل می کنند؛ حسابداری با تعداد ۲۳۰ هزار دانشجو بیشترین سهم را در میان رشته محل ها به خود اختصاص داده است، پس از آن حقوق با ۱۷۰ هزار دانشجو و کامپیوتر (نرم افزار) در حدود ۱۰۰ هزار دانشجو دارد، مهندسی کامپیوتر (سخت افزار) نیز دارای ۸۰ هزار دانشجو است .در رشته مدیریت بازرگانی ۷۰ هزار دانشجو، در رشته مدیریت دولتی ۶۳ هزار دانشجو، در رشته مهندسی عمران که نهمین رشته پرجمعیت است حدود ۶۲ هزار دانشجو، در رشته روانشناسی حدود ۶۰ هزار دانشجو تحصیل می کنند .

۳۵ درصد از دانشجویان در ۱۱ درصد رشته‌ها مشغول به تحصیل هستند و ۶۵ درصدشان در کمتر از ۸۹ درصد رشته محل‌ها مشغول به تحصیل‌اند. اگر رشته‌های اصلی را با گرایش‌ها یکی فرض کنیم می‌توان گفت حدود ۸۰ درصد دانشجویان در ۲۰ رشته محل اصلی تحصیل می‌کنند که این امر نیازمند بازنگری است. این رشته‌ها از نظر داوطلبان دارای بیشترین طرفدار است .

با توجه به صرف سرمایه‌های مادی و معنوی زیاد برای تربیت نیروی انسانی دانش آموخته هر گونه بی توجهی به معضل بیکاری این قشر از جامعه منجر به هدر رفتن سرمایه ملی شده و می‌تواند اثرات زیانبار اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و حتی امنیتی برای کشور به همراه داشته باشد و به نوعی چوب حراج زدن به سرمایه‌های انسانی کشور محسوب شود .